

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА

ПРИЈЕМНИ ИСПИТ

ЗА ФИЛОЛОШКЕ ГИМНАЗИЈЕ И ОДЕЉЕЊА

Јуни, 2016. године

ПРОЧИТАЈ ПАЖЉИВО УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ ТЕСТА!

Време за израду теста је 120 минута. Пре него што одговориш, нажљиво прочитај питање. Дежурни професори не пружају додатна обавештења о питањима, осим уколико она – због техничке грешке – нису довољно читљива. Одговоре на питања можеш најпре написати обичном (графитном) оловком. Признају се, међутим, само одговори написани хемијском оловком или наливпером. Не признају се одговори у којима је нешто ирецртапо, донисано или исправљено белилом. Такође се не признају непотпуни одговори, зато нажљиво ради и добро размисли пре него што упишеш коначан одговор.

На тесту није дозвољено исписивати податке о ученику нити цртати било какве знакове.

Води рачуна о томе да је решавање теста временски ограничено.

СРЕЋНО!

ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ
на пријемном испиту у филолошким гимназијама и одељењима
школска 2016/2017. година

Питање број	П и т а њ е	Поени
1.	Најзначајнији Вуков претходник у реформи српске ћирилице био је: а) Свети Сава б) Јернеј Копитар в) Сава Мркаљ г) Доситеј Обрадовић Заокружи слово испред тачног одговора.	
2.	Заокружи слово испред године када је у Србији у званичним и школским књигама прихваћена реформа језика и правописа Вука Стефановића Караџића: а) 1818. б) 1836 в) 1868.	
3.	Вукова <i>Писменица српскога језика</i> из 1814. била је писана: а) реформисаиом Мркаљевом ћирилицом б) реформисаном Вуковом ћирилицом в) руском ћирилицом Заокружи слово испред тачног одговора.	
4.	Наведи назив дијалекта који је узет за основицу српског књижевног (стандардног) језика екавског изговора: _____	
5.	У следећем низу подвуци словенске језике на Балканском полуострву: српски, македонски, пољски, чешки, словеначки, бугарски.	
6.	Шумска тишина се продубљивала. Из примера препиши све гласове следећих скупина оним редоследом којим се појављују: а) Струјни (фрикативни) сугласници: _____. б) Праскави (експлозивни) сугласници: _____. в) Сонанти: _____.	

7.	У кућицу иза примера препиши број одговарајуће гласовне промене. а) <u>браћа</u> (: брат): [ ] 1. Палатализација б) <u>очи</u> (: око): [ ] 2. Јотовање в) <u>пажња</u> (: пазити): [ ] 3. Једначење сугласника по звучности г) <u>свадба</u> (: сват): [ ] 4. Једначење сугласника према месту и начину изговора	
8.	И ја кажем – какав отац такав син. Подвуци речи у којима је употребљено неностојано /a/.	
9.	а) Заокружи слово испред комбинације у којој обе речи имају кратке акценте. а₁: музика, разредни а₂: замка, посматрати а₃: музика, мршав б) Заокружи слово испред комбинације у којој обе речи имају дуге акценте. б₁: мршав, отнор б₂: први, замерати се б₃: светлост, мува в) Заокружи слово испред комбинације у којој обе речи имају дугосилазни акценат. в₁: замка, дан в₂: заменити, мува в₃: музика, музеј	
10.	а) Подвуци прилог у примеру: Сећао се да је једне досадне зиме дању путовао возом. б) Подвуци заменицу у примеру: Поздравио нас је старији ујак.	
11. Наставак питања на стр. 5.	Из примера препиши у употребљеном облику речи према врсти којој припадају. У нашој кући сви су очекивали да се непознати гости изненада појаве. а) Именице: _____. б) Придев: _____. в) Прилог: _____.	

	г) Заменице: _____, _____. д) Предлог: _____. ђ) Везник: _____.	
12.	Јесу ли <u>они</u> икад у свом животу видели <u>неки већи град</u> о коме се приповеда. Поред примера наведи назив за употребљени надежни облик. а) Они: _____ б) у свом животу: _____ в) неки већи град: _____ г) о коме: _____	
13.	Наведи називе подвучених глаголских облика у следећим реченицама: а) Истовремено <u>погледасмо</u> на зид. _____ б) <u>Сетили бисмо се</u> догађаја. _____ в) Сви <u>беху говорили</u> у исто време. _____	
14.	Од наведених глагола <u>напиши</u> облике 1. л. јд. презента: а) познавати: _____ б) пристизати: _____ в) заспати: _____	
15.	<u>Свакога јутра</u> би овуда прошла девојчица <u>веселог погледа</u>. Поред примера наведи назив за граматичку службу (функцију) наведених речи: а) Свакога јутра: _____ б) веселог погледа: _____	
16.	<u>Девојка</u> <u>нагло</u> истрча из куће носећи овећу <u>књигу</u> у рукама. Поред примера наведи назив за граматичку службу (функцију) наведених речи: а) Девојка: _____ б) нагло: _____ г) књигу: _____	

17.	У кућицу после примера упиши број простих реченица у сложеној. а) Седећи крај отвореног прозора, дуго посматрам облак како путује небом. [ ] б) Док сам читала роман, учинило ми се да наилазим на места која не изгледају довољно књижевна. [ ] в) Не знам зашто сам се тако понашао. [ ]	
18.	У кућицу после примера упиши број који одговара врсти подвучене зависносложене реченице у сложеној. а) Падала је киша <u>док сам се враћао</u>. [ ] 1. Изрична. б) Рекли су <u>да знају за њу</u>. [ ] 2. Односна. в) Девојка <u>која је донела цвеће</u> није га погледала. [ ] 3. Временска	
19.	У кућицу иза примера упиши број одговарајућег напоредног односа у коме се сложена реченица налази. а) Или грми, ил' се земља тресе. [ ] 1. Искључни однос б) Кише су престале, дакле, биће топлије. [ ] 2. Раставији однос в) Сви су на време стигли, само је он закасио [ ] 3. Закључни однос	
20.	Подвуци реч у којој је употребљен и префикс и суфикс. Предшколски, псетанце, жабац, рукопис	
21.	Дијалектизми су: а) Речи које се употребљавају у народним говорима, а које се разликују од оних у књижевном језику. б) Речи старијег порекла које су се престале употребљавати у књижевном језику зато што су их замениле новије речи. в) Речи новијег порекла које још нису ушле у општу употребу у књижевном језику. Заокружи слово испред тачног одговора.	
22.	У кућицу препиши број назива појаве коју илуструје пример. а) весео : тужан [ ] 1) синоними б) причати : приповедати [ ] 2) хомоними в) кадар („особље“) : кадар („способан“) [ ] 3) антоними	

23.	Заокружи слова испред шест правилно написаних примера. а) Нашли су га после девет сто година. б) До куће има сто тридесет корака. в) Ни данданас не знају истину. г) Сада је кудикамо лакше него некада. д) Сетио се цртаног филма о Душку Дугоушку. ђ) Ови задатци тежи су од прошло годишњих. е) У мом одељењу има двадесет ученика. ж) Са турнира је испао у преттакмичењу. з) Једанпут су видели и зелембаћа. и) Нека узме што год му треба. ј) Ниоткога помоћи нема. к) Купилису на пијаци јабуке крушке и поморанце.	
24.	Исправљајући начињене грешке, препиши пример писаним словима ћирилице. На своју срећу јован јестигао пред подне. Машући им рукама успео је, да скрене пажњу насебе. _____ _____ _____	
25.	Пажљиво прочитај наредни текст и заокружи слово испред тачне комбинације коришћених стилских фигура: <i>Месеџ је дремао изнад дрвећа као да грли читав свет под собом.</i> а) персонификација, поређење, хипербола б) алегорија, градација, ономатопеја в) алитерација, словенска антитеза, метафора	
26.	У кућици поред строфе напиши одговарајући број која је врста риме у њој остварена. (Пази – једна врста риме међу понуђеним одговорима је вишак!) а) Жуљаве руке одмара на плугу. 1) парна Дубоко дише, и као да дремље 2) обгрљена А, ветар ћухом пробуђене земље 3) укрштена Надојен, тресе седу влас му дугу. [ ] б) Све у мртвом сану мрка поноћ нађе; 1) парна све је изумрло. Сад месец изађе 2) обгрљена смртно бледа лица, горе небу лети; 3) укрштена погинули витез ено се носвети! [ ]	

27.	Подвуци стих који не припада песми <i>Светли гробови</i> Јована Јовановића Змаја: Повесница прича ово: Хватало се неко коло, Коло младо, коло ново, Нове клице, стара нада, Ново цвеће, стабла стара, Душе чисте, срца млада. Али, збогом, остај мени сада!	
28.	На који историјски догађај се односи песма <i>Плава гробница</i> Милутина Бојића? Заокружи слово испред тачног одговора: а) Први балкански рат б) Други балкански рат в) Први светски рат г) Други светски рат	
29.	Наведени јунаци су у посебним родбинским, односно породичним односима са Марком Краљевићем. У кућицу поред имена јунака упиши број који одговара датом односу. (Пази – један однос међу понуђеним одговорима је вишак). а) [ ] Марко Краљевић и Вукашии Мрњавчевић 1) сестрић и ујак б) [ ] Марко Краљевић и Угљеша Мрњавчевић 2) братаицац и стриц в) [ ] Марко Краљевић и војвода Момчило 3) син и отац 4) зет и таст	
30.	Прочитај наведени одломак и одговори на постављена питања. <i>Ти, међутим, растеш, уз зорњачу јасну, Са Авалом плавом у даљини, као брег. Ти трепериш, и кад звезде гасну, И топши, ко Сунце, и лед суза, и лањски снег.</i> а) Наслов дела је _____. б) Име и презиме аутора дела је _____.	
31.	Прецртај уљеза из следећег низа: алитерација, асонаица, хинербола, монолог, метафора, контраст	
32. Наставак питања на стр. 9.	Напиши име и презиме народног епског јунака о коме је реч: а) Он је одменио свог старог оца у двобоју са агом. Показао је велико јунаштво. Непријатељ му у борби убија коња. Пребукао се у агино одело и због тога умало да настрада од очеве руке када се вратио. Он се зове _____.	

	б) Овог јунака су Турци заједно са Стојаном Јанковићем заробили у Котару. Био је више од девет година у изгнанству, а онда је предложио да украду кључеве и побегну. Он се зове _____. в) Он тражи од супруге да отрује његовог брата јер су се завадили коме ће припасти коњ и соко. Док је био у лову, утва златокрила је повредила сокола и сломила му десно крило. Када му соко говори да му је без крила као што је брату без брата, брзо се враћа у град и затиче брата живог захваљујући жениној мудрости. Он се зове _____. г) Он је једини међу браћом био поштен и држао се договора да супрузи не каже да ће бити узидана ако однесе мајсторима ручак. Када му се несрећа догоди, он говори да је имао од злата јабуку која му је пала у Бојану. Он се зове _____.	
33.	Према наведеним подацима препознај и напиши име и презиме писца о коме је реч: а) Рођен је 1928. године у Нересници код Кучева, а умро у Београду 2007. Један је од најбољих српских песника XX века, а писао је и књижевна дела за децу. Прву песму је објавио 1945. године и од тада је објавио на стотине, међу којима је једна од најпознатијих <i>Небо</i>. Он се зове _____. б) Био је приповедач који је стварао крајем XIX и почетком XX века. У своје дело је унео упечатљиве ликове из Босанске крајине, а био је борац против аустроугарске окупације. Међу његовим познатим делима су <i>Са планине и испод планине</i> и <i>Јазавац пред судом</i>. Он се зове _____. в) Значајни српски песник који је писао крајем XIX века. Рођен је у угледној београдској породици, а његово стваралаштво је имало велики утицај на већину српских песника тога доба, међу којима се издвајају Јован Дучић и Алекса Шантић. Међу његовим песмама издвајају се: <i>Сиво, суморно небо</i>, <i>Маскенбал на Руднику</i>, <i>Зимско јутро</i>, <i>Грм</i>, <i>Свети Сава</i>. Он се зове _____. г) Један је од наших најбољих комедиографа свих времена. Био је и заменик управника Народног позоришта у Београду и управник Српског народног позоришта у Новом Саду. Нека од његових најбољих дела су: <i>Госпођа министарка</i>, <i>Др</i>, <i>Ожалошћена породица</i>, <i>Сумњиво лице</i>. Он се зове _____.	

34.	У кућицу испред наслова дела напиши одговарајући број којој књижевној врсти припада: а) ☐ <i>Покондирена тиква</i> 1. лирска описна песма б) ☐ <i>Ђачки растанак</i> 2. епска народна песма в) ☐ <i>Зимско јутро</i> 3. поема г) ☐ <i>Кањош Мацедоновић</i> 4. народна бајка д) ☐ <i>Љубавни растанак</i> 5. лирска љубавна песма ђ) ☐ <i>Мали Радојица</i> 6. роман е) ☐ <i>Златна јабука и девет пауница</i> 7. ауторска приповетка ж) ☐ <i>Робинсон Крусо</i> 8. комедија																
35.	Напиши назив књижевног дела у коме се јавља наведени лик, као и књижевни род коме то дело припада: <table border="1" data-bbox="256 931 1263 1429"> <thead> <tr> <th data-bbox="256 931 574 1032">Лик:</th> <th data-bbox="574 931 1029 1032">Дело:</th> <th data-bbox="1029 931 1263 1032">Књижевни род:</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="256 1032 574 1133">а) госпођа Журден</td> <td data-bbox="574 1032 1029 1133"></td> <td data-bbox="1029 1032 1263 1133"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="256 1133 574 1234">б) капетан Танасије Јеличић</td> <td data-bbox="574 1133 1029 1234"></td> <td data-bbox="1029 1133 1263 1234"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="256 1234 574 1335">в) Миона Џамић</td> <td data-bbox="574 1234 1029 1335"></td> <td data-bbox="1029 1234 1263 1335"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="256 1335 574 1429">г) Малчика Соколовић</td> <td data-bbox="574 1335 1029 1429"></td> <td data-bbox="1029 1335 1263 1429"></td> </tr> </tbody> </table>	Лик:	Дело:	Књижевни род:	а) госпођа Журден			б) капетан Танасије Јеличић			в) Миона Џамић			г) Малчика Соколовић			
Лик:	Дело:	Књижевни род:															
а) госпођа Журден																	
б) капетан Танасије Јеличић																	
в) Миона Џамић																	
г) Малчика Соколовић																	
36.	У кућицу испред наслова дела напиши одговарајући број ко је његов аутор. а) ☐ <i>Пилипенда</i> 1. Виљем Шекспир б) ☐ <i>Прича о кмету Симану</i> 2. Вељко Петровић в) ☐ <i>Ромео и Јулија</i> 3. Иво Андрић г) ☐ <i>Јабука на друму</i> 4. Симо Матавуљ д) ☐ <i>Сеобе</i> 5. Милош Црњаински ђ) ☐ <i>Плави чуперак</i> 6. Мика Антић																

37.	Заокружи слово испред тврдње која се не односи на Вука Стефановића Караџића: а) Сакупљао је лексикографску грађу и објавио је у делу <i>Српски рјечник</i>. б) Превео је Стари завет. в) Један од његових највећих противника био је Јован Хацић. г) Написао је биографију о Хајдук Вељку Петровићу.	
38.	Заокружи слово испред имена два аутора који нису били савременици (нису живели и стварали у истом веку): а) Добрица Ћосић и Десанка Максимовић б) Лаза Лазаревић и Љубомир Ненадовић в) Франческо Петрарка и Сергеј Јасењин	
39.	Заокружи слово испред списка јунака романа <i>Хајдуци</i> Бранислава Нушића: а) Ница, Раде, Петрак б) Чеда, Глуваћ, Трта в) Заврзан, Станко, Јовица	
40.	Пажљиво прочитај наредни одломак и подвуди име и презиме аутора. Почеше по друштвима да праве шале с њим, а где је год требало да се сврши какав свој посао, сваки који му је могао сметати сматрао је за своју дужиост да му смета, јер сваком се дух узбуди, чим га види, кад му сине кроз главу мисао: „Шта ми се ти ту правиш важан! Песме, е чекај да видиш, умемо ми и овако!” Милош Црњански, Радоје Домановић, Јанко Веселиновић, Петар Кочић	
41.	Који град војвода Пријезда у чувеној нашој епској песми није желео да преда турском цару? Назив града је _____.	
42.	Пажљиво прочитај следећа два питања и заокружи у њима тачан одговор. а) Које године је Свети Сава написао <i>Житије Светог Симеона</i>? 1) 1205. године 2) 1208. године 3) 1211. године б) Савино <i>Житије Светог Симеона</i> је део ширег текста који се назива: 1) Хиландарски типик 2) Повелја Светог Саве 3) Студенички типик	

43.	Којој документарно-књижевној врсти припада дело <i>Живот и прикљученија</i> Доситеја Обрадовића? Заокружи слово испред тачног одговора. а) биографија б) аутобиографија в) дневник г) путопис	
УКУПНИ БРОЈ ПОЕНА		

Тест прегледали	
1.	
2.	
3.	